

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

Visie en Programma 2019

Een overzicht van uitgangspunten en operationele doelen van de VVAB. Een 'groeidocument' dat houvast biedt voor de ontwikkeling van de monumentale binnenstad en de activiteiten van de VVAB.

Mei 2019

De Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (VVAB) is een erfgoedvereniging met meer dan 3000 leden die zich betrokken voelen bij de binnenstad van Amsterdam. Sinds haar oprichting in 1975 maakt de VVAB zich sterk voor het behoud van het historische erfgoed, voor de openbare ruimte, voor een goed woon-, werk- en verblijfsklimaat en voor de verspreiding van kennis over de Amsterdamse binnenstad.

In 1999 werd de binnenstad een 'beschermde stadsgezicht', in 2010 UNESCO Werelderfgoed. De identiteit van Amsterdam komt voort uit zijn historie. De stedenbouwkundige structuur van de grachtengordel is sinds de 17de eeuw bijzonder duurzaam en wendbaar gebleken en heeft steeds nieuwe ontwikkelingen geabsorbeerd. Als unieke waarden van de historische binnenstad en de grachtengordel worden door de UNESCO niet alleen de 8000 monumenten genoemd, maar ook de grote diversiteit aan mensen en functies, en tolerantie, handelsgeest, creativiteit en innovatie als karakteristieke waarden.

De stad dient de uniciteit en authenticiteit van de binnenstad te beschermen en de binnenstad onaangetast aan volgende generaties door te geven. Daarvoor is een samenhangende visie nodig en de moed om echte keuzes te maken. De kwaliteit van de monumentale, levende stad verdient bescherming.

De aanwijzing als werelderfgoed kan gezien worden als de bekroning van een spectaculaire gedaanteverwisseling van de binnenstad van Amsterdam. Ten tijde van de oprichting van de VVAB (1975) lagen grote delen van de binnenstad er desolaat bij. Hele buurten waren gesloopt of stonden op de nominatie om te worden 'gesaneerd' in het kader van 'wederopbouwplannen'. Voor verkeersdoorbraken om de stad aan te passen aan de moderne tijd werden nog eens talloze panden gesloopt. En ook daar waar doelbewuste sloop niet aan de orde was verkeerde veel historische bebouwing in slechte staat ten gevolge van verwaarlozing. Bewoners werd aangeraden te verhuizen naar groeikernen buiten de gemeentegrenzen, want de binnenstad had in de ogen van velen slechts toekomst als zakenwijk en uitgaanscentrum. Krakkers namen hun intrek in leegstaande panden. De 'verpaupering van de binnenstad' was een ingeburgerd begrip. In zekere zin was de binnenstad te weinig waard om investeringen te doen in behoud van het erfgoed. Gelukkig waren er monumentenworgers als Geurt Brinkgreve die begrepen dat een gerestaureerde binnenstad een aantrekkelijk woon- en werkgebied kon zijn. Elke restauratie werd beschouwd als een overwinning op het gemeentebestuur. In de jaren zeventig volgde een omslag in het denken over de binnenstad.

Hoe anders is de situatie nu. Slopen en verkeersdoorbraken komen niet veel meer voor. De stad staat er op het oog heel goed bij. Amsterdam, en meer in het bijzonder de binnenstad, is ongekend populair als woonplek. Ook als vestigingsplaats voor bedrijven en natuurlijk voor bezoekers en toeristen is Amsterdam buitengewoon aantrekkelijk. De stad is zoveel waard geworden dat iedere vierkante meter geld oplevert. Dat merk je aan de commercialisering van de openbare ruimte, aan de stijgende vastgoedprijzen, aan investeringen door buitenlandse beleggers. Pandeigenaren breiden het aantal vierkante meters uit door opbouw op het dak, aanbouw aan de achtergevel en het uitgraven van kelders. Woningen worden 'verkamerd' om meer opbrengsten te genereren. De corporaties hebben de afgelopen jaren sociale woningen in de binnenstad verkocht om in buitenwijken bij te bouwen. Panden worden opgekocht om ze aan expats te verhuren. Iedere euro die je in de stad investeert komt er dubbel en dwars uit.

De VVAB is blij en trots dat de stad weer zo in trek is. Immers we hebben er zelf aanzienlijk aan bijgedragen dat de binnenstad er weer zo mooi bij ligt. Als de historische bebouwing niet behouden was gebleven, en Amsterdam door middel van verkeersdoorbraken sloop en cityvorming was 'aangepast' aan de moderne tijd, was de stad niet zo onderscheidend geweest. Maar de problemen die we vandaag de dag ontmoeten vormen de keerzijde van het succes. Daarmee is de balans verstoord. Destijds werd de heterogeniteit en diversiteit uit balans getrokken door een overheidsbeleid dat streefde naar een 'functionele stad'. Daarmee werden wonen, werken, recreatie en verkeer ruimtelijk uit elkaar getrokken. Nu is het de markt die ervoor zorgt dat functies die minder opbrengen uit de binnenstad verdreven worden. De VVAB wil er alles aan doen om de multifunctionele, diverse stad zo veel mogelijk te beschermen.

Voor de VVAB is er geen reden om vanwege die keerzijde de historische, monumentale stad niet meer voorop te stellen. Het erfgoed geeft Amsterdam zijn unieke, onderscheidende karakter en vormt de basis voor zijn succes. Voor het behoud van de fysieke stad blijft de VVAB vechten. De frontlinie wordt thans gevormd door zogenaamde orde-2-panden, vaak negentiende-eeuwse panden, maar ook in de jaren zestig en zeventig herbouwde monumenten. Niet alle panden zijn topmonumenten, maar ze zijn wel waardevol voor het stadsgezicht. De ambities om Amsterdam duurzamer te maken, met name op het punt van energie, wordt de komende jaren erg belangrijk voor het erfgoed. De maatregelen die overwogen worden staan op gespannen voet met zowel het beschermd stadsgezicht als de interieurs van monumenten. Monumentale waarden zijn niet in geld uit te drukken; de opbrengsten wel. De komende jaren zullen we dagelijks bezig zijn om het erfgoed te beschermen tegen aantasting door commercie en onverschilligheid. De historische waterstructuur hoort daar nadrukkelijk bij.

Van oudsher gaat het de VVAB niet alleen om de stenen, maar ook om het gebruik van de stad. Alleen een levende monumentenstad heeft toekomst. Daarmee bedoelen we niet de drukte van een toeristenstad, maar de diversiteit van vele functies die in de stad samenkomen. Wij maken ons daarbij ook sterk voor een diverse stad. Dan gaat het om de vraag welke mensen zich prettig voelen binnen die oude ruimtelijke structuren. Idealiter willen we graag dat zo veel mogelijk soorten mensen een plek kunnen vinden in de binnenstad. Maar in de praktijk zal de binnenstad niet bevolkt worden door een dwarsdoorsnede van de bevolking. Er zijn 'selectiemechanismen' aan het werk die dat verhinderen. Niet iedereen waardeert het leven in een grote stad. Wie een huis met voor- en achtertuin wil kan moeilijk in de binnenstad terecht. En wie het erg belangrijk vindt om een auto voor de deur te hebben kiest een andere woonplek. Dat heeft ertoe geleid dat slechts een kleine minderheid van de huishoudens in de binnenstad een auto bezit. Dat soort selectiemechanisme kunnen we accepteren. Met andere hebben we moeite: we vinden dat arm en rijk, oud, en jong, gezin of alleenstaande in de binnenstad moet kunnen wonen. En daar laten de krachten van de markt zich voelen, waardoor de bevolking van de binnenstad in allerlei opzichten steeds meer gaat afwijken van de rest van de stad.

Een vergelijkbare redenering volgen we als het om economische activiteiten gaat. Ook daar zien we het liefst een heterogene mix van activiteiten. Maar ook hier constateren we dat een selectiemechanisme voor het verdwijnen van bepaalde activiteiten heeft gezorgd: industrie, meubelhallen, opslag is nauwelijks meer in de binnenstad te vinden, en wij betreuren dat niet. Voor dergelijke activiteiten zijn de vierkante meters in de binnenstad te duur, en bovendien trekken ze te veel (vracht)verkeer aan. Maar voor het overige willen we graag die heterogene mix bewaken: een divers winkelaanbod, en ook (internationale)

bedrijven die goed gedijen in de Amsterdamse cultuur. Het liefst zouden we zien dat ambachten en kunstenaars een plek in de binnenstad weten te vinden, en niet naar de rand van de stad worden verbannen. Het moet niet zo ver komen dat in de binnenstad alleen kunst verhandeld wordt, en niet meer gemaakt.

Het gevolg van deze mechanismen is dat de diversiteit in de binnenstad onder druk staat. Er dreigt een monocultuur van hoog opgeleide en goed betaalde bewoners en expats. Het straatbeeld wordt op veel plekken gedomineerd door toeristen. Het winkelaanbod verschaalt. De aanblik van de stad verandert razendsnel, de vroeger zo vanzelfsprekende sociale verbanden zwakken af, de onverschilligheid neemt toe, en het gevoel van verantwoordelijkheid voor de eigen woonplek neemt af als door te veel tijdelijke bewoning de sociale cohesie verdwijnt. Amsterdammers ervaren het centrum steeds minder als 'hun' binnenstad.

Hoewel de krachten die in het spel zijn niet zo gemakkelijk te temmen zijn, denkt de VVAB dat er allerlei maatregelen mogelijk zijn om die authentieke, historische, diverse binnenstad te beschermen. In de volgende paragrafen noemen een aantal van die maatregelen. Belangrijk lijkt ons daarnaast dat er weer meer een gevoel van eigenaarschap ontstaat bij bewoners, gebruikers en bezoekers van de binnenstad. Met het toekennen van de status 'werelderfgoed' heeft de wereldgemeenschap zich in zekere zin al gemanifesteerd als 'eigenaar'. Gevoeld eigenaarschap betekent dat men zich verantwoordelijk weet. We zouden dat graag ook terugzien bij degenen die dagelijks in de stad aanwezig zijn, en ook bij bezoekers.

Wanneer we dingen willen veranderen in de binnenstad kiezen we de bewoners als ijkpunt. Niet dat we van de binnenstad een woonwijk willen maken. Wie in de binnenstad woont waardeert niet alleen de schoonheid om hem heen, maar ook de afwisseling, de voorzieningen en de uitdagingen die de stad te bieden heeft. En ook niet omdat we tegen bezoekers of economische bedrijvigheid zijn, maar omdat een stad die leuk is voor bewoners, dat ook is voor bezoekers.

De strategie van de VVAB is om onze doelen zou veel mogelijk in samenspraak met anderen te bereiken. Veelzeggend is wat dat betreft het 'pact' dat we in 2018 sloten met de ondernemers (Amsterdam City) en de horeca (Koninklijke Horeca Nederland). Samenwerking betreft natuurlijk ook andere erfgoedorganisaties, bewonersgroepen, belangenorganisaties, en natuurlijk de overheid. We denken dat we met overtuigingskracht een heel eind kunnen komen. Waar die niet toereikend is staan ons andere middelen ter beschikking: bezwaarschriften en de gang naar de rechter. Die stap nemen wij niet licht en alleen als het niet anders kan.

Uiteindelijk is het de lokale overheid die de legitieme macht is die kan sturen op de kwaliteit van de stad. Namens de bewoners, die het gemeentebestuur hebben gekozen, maar ook namens ons allemaal. Hoewel we onze doelen langs allerlei wegen willen bereiken richten we ons met onderstaande programmapunten in het bijzonder tot het gemeentebestuur. Juist ook als het om handhaving gaat. Want de tijd dat Amsterdam naam heeft dat er alles kan en mag moet echt voorbij zijn.

Beschermd stadsgezicht

De historische binnenstad van Amsterdam behoort tot de grootste en gaafste historische stadskernen van Europa. De stedenbouwkundige structuur heeft vrijwel onbeschadigd de eeuwen getrotseerd. De historische structuur heeft de negentiende-eeuwse schaalvergro-

ting opgevangen zonder al te veel in het oog lopende aantastingen en de cityvorming bleef grotendeels beperkt tot het middeleeuwse stadshart. De naoorlogse doorbraken zijn uiteindelijk beperkt gebleven tot het oostelijke deel van het centrum.

1. Behoud en herstel. Dit moet het uitgangspunt blijven voor het historische erfgoed van de Amsterdamse binnenstad. Ook minder belangrijke monumenten en orde-2-panden zijn het behouden waard. Er dient zo weinig mogelijk te worden gesloopt, en wanneer sloop/nieuwbouw onvermijdelijk is dienen bestaande waarden c.q. karakteristieken te worden meegegeven voor de vervangende nieuwbouw. De waarderingskaarten moeten daartoe daadwerkelijk actueel gehouden worden.
2. Bouwbesluit. Hedendaagse nieuwbouweisen kunnen niet toegepast worden op monumenten want daaraan kan geen enkel monument voldoen. Gebleken geschiktheid is een beter uitgangspunt. Dit geldt bijvoorbeeld voor funderingen. De gemeente dient niet meteen aan te schrijven, maar eerst te monitoren.
3. Historische interieurs. Uitbreiding van de kennis van en waardering voor historische interieurs is wenselijk. Aanvulling van de redengevende omschrijvingen van beschermde monumenten kan verwaarlozing en ondoordachte sloop tegengaan.
4. (Keur)tuinen. Aantasting van de groene keurtuinen in de grachtengordel, zoals vastgelegd in het bestemmingsplan, moet worden tegengegaan. De nu nog niet beschermde 'achtergevelruimte' zou onder hetzelfde beschermingsregime moeten worden gebracht, zodat omvang en kwaliteit van het groene binnengebied worden vergroot en verstening wordt tegengegaan.
5. Kelders. De aantasting van historische kelders in beschermde monumenten en daarmee van de structuur van die monumenten moet worden voorkomen, in elk geval als er hoge monument-waarden in het geding zijn. Het Beleidskader Monumenten zou daarop aangepast moeten worden.
6. Daklandschap. De vijfde gevel, het daklandschap, verdient hernieuwde aandacht. Bij vergunningverlening en de uitvoering van bouwplannen zou erop moeten worden gelet dat voorzieningen zoals airco consequent inpandig worden gerealiseerd. Bij (incidentele) plaatsing op het dak, dient erop te worden gelet dat deze niet zichtbaar zijn in de openbare ruimte. Hetzelfde geldt voor zonnepanelen.
7. Monumenten- en welstandsadvisering. Het is belangrijk dat erfgoedorganisaties, zoals de VVAB, en bewoners werkelijk kunnen participeren, zodat de verbinding met de waarden van onze unieke binnenstad gestalte kan krijgen. Aanvragen voor omgevingsvergunningen (e.d.) moeten daartoe on-line worden gepubliceerd, en moeten permanent geraadpleegd kunnen worden. Erfgoedorganisaties zouden meer mogelijkheden tot beïnvloeding van (de advisering over) bouwplannen in de binnenstad moeten hebben, bijvoorbeeld door het tijdig verstrekken van vergunningaanvragen en bijbehorende stukken. De agenda's en achterliggende stukken dienen via de website openbaar te zijn, alsmede eventuele preadviezen van Monumenten en Archeologie (M&A). Daarmee wordt het welstandstoezicht transparant en worden belanghebbenden in staat gesteld bouwplannen in een vroegtijdig stadium te beoordelen, waardoor het aantal bezwaarprocedures kan afnemen.
8. Duurzaamheid. De VVAB beseft dat de duurzaamheidsagenda gevolgen gaat hebben voor de Amsterdamse binnenstad en haar monumenten. Het is van belang te begrijpen dat in de binnenstad niet alles mogelijk is, ook omdat verkeerde ingrepen monumenten kunnen aantasten, bijvoorbeeld doordat houtconstructies bij te ver doorgevoerde isolatie kunnen wegrotten. Dat hoeft ook niet omdat monumenten, juist omdat ze al eeuwen bestaan en niet gesloopt mogen worden, alleen al om die reden duurzaam zijn. Lokale energie-opwekking (zonnepanelen) kan het be-

scherm stadsgesicht aantasten. De binnenstad hoeft niet de proeftuin te zijn voor maatregelen die elders veel meer opleveren. Dat neemt niet weg dat bepaalde maatregelen mogelijk zijn, mits dit met kennis van zaken gebeurt. Het duurzaam maken van monumenten is een specifieke problematiek. Nader onderzoek en begeleiding van eigenaren is daarbij cruciaal.

9. Hoogbouw. Wij willen geen (super)hoogbouw in Amsterdam. Niet alleen is die ongewenst als de hoogbouw zichtbaar is vanuit de binnenstad. Ook moet tegengegaan worden dat de oude stad een vreemde enclave wordt, omsloten door een muur van hoogbouw. De Structuurvisie blijft voor ons leidend.

Openbare ruimte

Het beschermd stadsgesicht omvat zowel de bebouwde omgeving als de openbare ruimte, waaronder het water.

De inrichting van de openbare ruimte moet aansluiten op het beschermd stadsgesicht en bijdragen aan een 'ontspannen' binnenstad-milieu, waarbij het verkeers- en vervoersnetwerk primair is afgestemd op voetgangers en fietsers. De samenhang tussen de (monumentale) bebouwing en de aangrenzende openbare ruimte is gediend bij integrale welstandsbemoeienis met het fysieke domein.

1. Welstand Openbare ruimte. De VVAB hecht nog steeds grote waarde aan het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR), opgenomen in de Puccini-methode, waarbij gebruik gemaakt wordt van eenduidige profielen en bijpassende duurzame materialen. Daarbij dient uitgegaan te worden van het 'primaat van het beeld'. Het aantal bijzondere locaties, waar van het HIOR wordt afgeweken, moet zeer beperkt blijven. De bemoeienis van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (incl. M&A) dient zich uit te strekken tot het gehele fysieke domein, zodat de advisering ook de inrichting van de openbare ruimte omvat, inclusief publiek en privaat (terras)meubilair. Daarvoor is een eenvoudig toetsingskader nodig. Bespoedig de verbetering van het historische stadsgesicht door planmatige plaatsing van passende straat- en gevellantaarns, aansluitend op eerdere besluitvorming ter zake.
2. Reclame. We bestrijden de wildgroei aan reclame-uitingen in de openbare ruimte, zoals digitale billboards, vlaggen en banieren. Er moeten scherpere reclameregels voor de openbare ruimte komen, net zo streng als die voor de gevels. Uitzonderingen moeten uitzonderingen blijven om ondergraving van de 'eigen' reclameregels te voorkomen.
3. Openbaarheid. De openbare ruimte moet openbaar blijven, en worden ervaren als publieke ruimte zonder consumptiedwang. We willen paal en perk stellen aan commercialisering en privatisering van de openbare ruimte door terrassen, reclameborden, etc. Om te beginnen moeten de regels voor horeca en -terrassen aangescherpt worden, waarbij ook terrassen op brugvleugels tegengegaan worden. Ondernemers zijn verantwoordelijk voor beperking van de overlast voor omwonenden. Stop met sluipende 'privatisering' van de brugvleugels door horeca-ondernemers. De Amsterdamse stegen, nu veelal afgesloten met hekken, zouden weer zoveel mogelijk openbaar toegankelijk moeten worden.
4. Wandel en fietsstad. De VVAB is groot voorstander van een autoluwe, emissie-vrije (binnen)stad, waarbij voetganger en fietser het primaat hebben. Bewoners en bezoekers hebben recht op voldoende wandel- en verblijfsruimte, wat in drukke straten minimaal twee meter vrije stoepruimte betekent. De grachten moeten zo veel mogelijk parkeervrij worden. Laden en lossen moet mogelijk blijven; dat is belangrijk voor de stad. Wanneer we om te beginnen de parkeerplaatsen op de Keizers-

gracht worden opgeheven kan een promenade ontstaan vanwaar voetgangers eindelijk ongestoord van de architectuur kunnen genieten. Stoeperen hoeven op de grachten niet per se breder: ook aan de waterkant kan de gewonnen ruimte aan voetgangers worden gegeven. Dankzij het afnemend autobezit kan het aantal autoparkeerplaatsen drastisch omlaag. In geval compensatie 'nodig' mocht blijken (maximaal 1 op 1), dan in ondergrondse of inpandige parkeervoorzieningen aan de rand van de stad (park en ride) en – met name voor centrumbewoners en ondernemers – aan de rand van de binnenstad. En natuurlijk horen touringcars en zwaar vrachtverkeer niet in de binnenstad, net zo min als fietstaxi's, tuktuks, segways, e.d.

Water

Het water is het 'Blauwe goud' van Amsterdam en geen restlocatie voor het oplossen van problemen op de wal. Het vraagt om eigen, op kwaliteit en balans gerichte maatregelen.

De grachten, waterwegen, bruggen en sluizen vormen een essentieel onderdeel van het van rijkswege beschermde stadsgezicht en van het waterbergings-systeem, met legio mogelijkheden voorvervoer en recreatie.

1. Waterstructuur. Ruimtelijke plannen dienen consequent beoordeeld te worden op hun eventuele invloed op de waterstructuur en het beschermde stadsgezicht, waar die wateren toe behoren. Herstel en verbetering van de waterstructuur is nodig, met meer aandacht voor open zichtlijnen vanaf de wal op het water en omgekeerd. De afstand van minimaal twee meter tussen woonboten moet weer hersteld worden.
2. Welstand. Welstandsbeleid strekt zich ook uit tot liggende en varende schepen. Bij vervanging van woonarken zouden uitsluitend woonschepen moeten terugkeren. Voldoende diversiteit van soorten en maten schepen is een must voor de levendigheid van het binnenwater, met extra aandacht voor het behoud en uitbreiding van het aantal historische schepen, ons 'varend erfgoed'. De privatisering en verrommeling van de waterkanten moet worden tegengegaan. Verwaarlozing en onderhoudsachterstand op en rond het water moet systematischer worden gesignaleerd en aangepakt. De VVAB vindt het subtiel aanlichten van de monumentale bruggen meer passend dan de huidige feestlampjes.
3. Kades en wallen. Er zijn de komende jaren veel inspanningen nodig voor herstel van de kades. De VVAB gaat dit proces volgen om te verzekeren dat de monumentale waarden niet worden aangetast. Voorts zijn op korte termijn preventieve maatregelen nodig zoals een verbod op zwaar vrachtverkeer en bouwmaterialen op de wal. Het water leent zich uitstekend voor het vervoer van goederen en bouwmaterialen ter ontlasting van kades, met goederenoverslag buiten het centrum van groot naar klein vervoer.
4. Drukte en overlast op en rond het water. Het massatoerisme is een bedreiging gebleken voor het 'blauwe goud' van Amsterdam. De VVAB is blij met de nieuwe gemeentelijke Nota Varen 2019-2025. Zij zal de aangekondigde maatregelen kritisch volgen. Wij pleiten ook voor het verplicht stellen van het gebruik van headsets op alle open boten met gids en het reguleren van het (overmatig) alcoholgebruik op boten.
5. Handhaving. De VVAB gaat het effect monitoren van de nieuwe handhavingsmaatregelen op geluids- en gedragsoverlast. Zij ondersteunt het voornemen van de gemeente om de handhaving te digitaliseren door het ontwikkelen van de 'digitale gracht'. De VVAB heeft hierover eind 2018 de gemeente een advies gestuurd na ja-

ren van gebrekkige handhaving op het water. De afhandeling van klachten over overlast op het water moet eveneens verbeterd worden. Boetes voor overtredingen dienen te worden verhoogd willen ze een afschrikwekkende werking krijgen. Het nieuwe vaarbeleid staat of valt met effectieve handhaving.

6. Steigers, op- en afstapplaatsen. De VVAB pleit ervoor om de steigers met alle opgebouwde tickethuisjes van commerciële rederijen te verplaatsen naar locaties buiten het centrum, het exclusieve gebruik ervan af te schaffen en het gebruik publiek te maken.
7. Vakantieverhuur en B&B op boten. Extra aandacht is nodig voor gerichte handhaving op de overlast door B&B's op woonboten. Er ontbreekt thans nog een wettelijk kader om in te grijpen als woonboten specifiek voor dit doel aangekocht en verbouwd worden en vervolgens voor veel overlast zorgen.

Leefbaarheid

In 2030 worden 32 miljoen bezoekers verwacht. Wanneer de druk van het (massa)toerisme op de historische (binnen)stad zo groot wordt dat de leefbaarheid wordt aangetast, zullen bewoners de stad verlaten en/of de 'eigen' woning 'vermarkten', waardoor het draagvlak voor stedelijke functies en voorzieningen afneemt. Het toerisme drukt dan zijn stempel op het karakter van de stad. Maar het economisch profijt weegt niet op tegen het verlies aan identiteit en leefbaarheid.

Alleen een stad die prettig is voor bewoners is dat ook voor bezoekers. Bij alle maatregelen is behoud of herstel van de leefbaarheid het uitgangspunt. Accommodeer bewoners en niet de toeristenindustrie.

1. Rem op de groei van het toerisme in de binnenstad.
De binnenstad kent enkele 'magneten' die voor massatoerisme zorgen: prostitutie, drugs en uitgaanscentra. Deze magneten zouden uit de binnenstad verplaatst kunnen worden naar andere locaties. Marketing is in het geheel niet meer nodig; de kwaliteiten van Amsterdam staan garant voor voldoende bezoekers. Ook marketing van de omgeving van Amsterdam is niet meer nodig; elke buitenlandse regio-toerist bezoekt immers ook de binnenstadattracties. Regionale spreiding werkt alleen voor niet-locatiegebonden publiekstrekkingen zoals evenementen.
2. Sociale woningbouw. Een diverse stad hoort ook een gemengde bevolking in de binnenstad te hebben. Waar de marktwerking de prijzen in het centrum tot grote hoogte opstuwt mogen we van de corporaties verwachten dat ze het aandeel sociale huurwoningen op peil zullen houden. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal verhuureenheden, maar ook om de differentiatie daarbinnen. De VVAB is er zeer op tegen dat de binnenstad uitsluitend het domein voor studenten en eenpersoonshuishoudens wordt; gezinnen horen er nadrukkelijk bij.
3. Vakantieverhuur en hotelbeleid.
Het huidige gemeentebestuur is bezig de groei van de overnachtingsmogelijkheden te beperken: bed en breakfast, vakantieverhuur van woningen, hotels. Mede in verband met de handhaafbaarheid pleit de VVAB voor een radicale stop met vakantieverhuur. Iedere andere beperking en normering zal leiden tot ontduiking en creativiteit om toch geld te verdienen aan toeristen. En natuurlijk moet er een echte hotelstop voor de binnenstad gaan gelden.
4. Toerisme en stadseconomie. Economisch rendementsdenken vormt op de lange duur een gevaar voor het UNESCO-erfgoed van Amsterdam en zijn bewoners. Dit denken voedt het massatoerisme, dat zorgt voor verslechtering van de balans en de leefbaarheid. Daarbij komt dat de horeca- en toeristenbranche steeds meer in

handen komt van buitenlandse beleggers, zodat Amsterdam minder profiteert van de opbrengsten. Het economisch belang van de toeristensector moet sterk worden gerelativeerd.

5. Bruisende (evenementen)stad. Een derde deel van de Amsterdammers bestaat uit kinderen tot 15 jaar en 65-plussers. Dat betekent dat het beleid niet eenzijdig moet worden afgestemd op de leeftijdscategorieën van het uitgaanspubliek. De druk van evenementen op de stad en op gevoelige locaties moet beslist omlaag door verlaging van het aantal dagen waarop evenementen plaatsvinden. Garandeer de spraakverstaanbaarheid binnenshuis, stem de sluitingstijden af op de behoefte aan nachtrust van de bewoners, bescherm het publiek tegen gehoorschade en ontzie de parken.
6. Branchering en vastgoed. Om de diversiteit in het winkelbestand te waarborgen zijn alle toepasselijke ruimtelijke orderings- en privaatrechtelijke instrumenten nodig. We zijn blij dat de gemeente is gestopt met de verkoop van gemeentelijk vastgoed, en dat gebruikt om kwetsbare functies voor de (binnen)stad te behouden en ontwikkelingen te sturen.

Handhaving

Zonder afdoende controle op naleving van regels en zonder effectieve handhaving wordt het beleid tot dode letter.

1. Handhaving op alle fronten terug op niveau. Handhavers - de ambtelijke ogen en oren - willen we weer terug op straat, zodat b.v. illegale verbouwingen van onze monumenten snel en adequaat worden aangepakt en de regels voor welstand en openbare ruimte en het gebruik van woningen weer worden nageleefd. De verkering bij de handhaving moet stoppen, zodat handhavers op alle, of zoveel mogelijk, terreinen deskundig en bevoegd zijn. Als ondernemers weer gaan betalen voor het gebruik van de publieke ruimte, voor terrassen, uitstallingen en reclame, kan daarmee een deel van de handhaving worden gefinancierd.
2. Toeristenbelasting dient gebruikt te worden voor de handhaving en om de overlast en problemen die het toerisme met zich meebrengt aan te pakken.

(20 mei 2019)